

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ
УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МУЗИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
ІМЕНІ П.І.ЧАЙКОВСЬКОГО**

Кафедра теорії та історії культури

КУЛЬТУРОЛОГІЧНА БІОГРАФІСТИКА

Галузь знань: **03 «Гуманітарні науки»**
Спеціальність: **034 «Культурологія»**
Освітній рівень: **третій освітньо-науковий рівень вищої освіти**
Ступінь вищої освіти: **«Доктор філософії»**
Форма навчання: **денна**
Розробник: **В.О.Бондарчук**

Київ – 2019 рік

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Спецкурс спрямований на комплексне вивчення методологічних засад сучасної біографістики в контексті дослідження творчих біографій особистостей та формування науково-теоретичних принципів та дослідницької культури для їх аналізу. Будучи необхідною складовою сучасних фундаментальних культурологічних досліджень біографістика як наукова галузь та навчальна дисципліна переживає ревізійні процеси (так звані «біографічний зсув» (turn)), в ході яких сформувались на продовжують формуватись методологічні засади неklasичної біографістики та неklasичного біографічного дискурсу. Отже дослідникам-культурологам необхідно орієнтуватись в даних тенденціях та процесах, відповідно на досягнення даної мети і спрямований курс «Культурологічна біографістика». Також курс послугує закріпленню умінь ефективно використовувати сучасну методологію наукового пізнання та новітні методи наукових досліджень в аспекті біографічного дискурсу у власних наукових проектах та розвідках майбутніх докторів філософії.

Завдання курсу:

- осягнути генеральні теоретико-методологічні напрямки дослідження творчих біографій митців;
- сформувати знання про творчу біографію як культурну модель презентації особистості;
- розширити уявлення про сучасний культурологічний тезаурус в аспекті неklasичної біографістики як галузі культурологічного пізнання, усвідомлюючи процесуальність трансформацій та модифікацій понять (усталених, загальнонаукових та новітніх);
- вдосконалити вміння з набутих дослідницьких позицій формулювати методологічну базу власного наукового дослідження, усвідомлювати його актуальність, мету і значення для розвитку гуманітаристики.

Об'єкт навчальної дисципліни «Культурологічна біографістика» - біографічний дискурс в гуманітаристиці.

Предметом курсу є теоретичні принципи біографістики в динаміці її теоретико-методологічного розвитку.

Вихідні навчальні компетенції (з інших курсів), необхідні для успішного засвоєння аспірантами навчального змісту дисципліни: знання курсів культурології, естетики, філософії, психології творчості, історії української та зарубіжної культури, мистецтвознавства (музикознавства).

Основні поняття: біографія, біографістика, біографічний дискурс, принцип біографічної дискурсивності, біографічна свідомість доби, неklasична біографістика.

Місце у структурно-логічній схемі підготовки фахівців: курс орієнтований на удосконалення теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, пов'язаних із теоретико-науковою та дослідницько-інноваційною роботою аспірантів. Курс дозволяє узагальнити методологічні

підходи дослідження різних аспектів культури, що позитивно впливає на проведення власного наукового дослідження.

У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант

- повинен знати: базові поняття курсу «Культурологічної біографістики»; узагальнювати специфіку культурології в дослідженні творчих біографій, розширюючи міждисциплінарні зв'язки між блоком загальногуманітарних дисциплін, курсів власне культурологічного спрямування та мистецтвознавчих розвідок, що відповідає цілям освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії в Національній музичній академії України ім. П.І. Чайковського.

- повинен вміти: аналізувати теоретико-методологічні принципи біографістики в динаміці розвитку та само ідентифікації культурологічного та мистецтвознавчого пізнання.

На основі засвоєних знань та вмінь здобувачі повинні **володіти професійними компетенціями:**

- Здатність до саморефлексії професійно-наукового досвіду, постійного оновлення методологічного інструментарію наукової та практичної діяльності, власних навичок щодо володіння актуальними засобами інформаційно-комунікативних технологій.
- Здатність до розуміння варіативності культурології, критичного усвідомлення проблемного поля сучасних культурологічних, мистецтвознавчих, музикознавчих досліджень у контексті методологічних змін в гуманітарних та соціальних науках.
- Здатність ідентифікувати та експертно оцінити суспільно-культурні явища, наукові концепції, мистецькі практики, у тому числі музичні та здійснювати їхній критичний аналіз із застосуванням сучасних методів соціальних і гуманітарних наук.
- Здатність до професійної взаємодії в міждисциплінарному мультикультурному полі та залучення представників громадськості для пошуків розв'язання культурних проблем.
- Здатність верифікувати та критично оцінювати достовірність, цінність та повноту інформації у процесі науково-практичної діяльності.
- Здатність до визначення дієвості сучасних теоретичних підходів до інтерпретації феноменів культури та культурних процесів та кваліфікованої наукової аргументації власних культурологічних розробок щодо них.
- Здатність до розуміння та тлумачення процесів смислоутворення в музичному мистецтві, їх взаємодії із широким культурним та загальногуманітарним контекстом.
- Здатність виявляти та усвідомлювати сучасні культурно-мистецькі процеси, створювати концептуальне підґрунтя для їх всебічного розуміння та прогностичного моделювання.
- Здатність самостійно планувати та виконувати наукові дослідження культури, а також розробляти власні концепції культурно-мистецьких проєктів із залученням грантових програм.

- Здатність до критичного відбору методів виявлення та аналізу культурних проблем сучасності та актуальних викликів щодо глобальної культурної ідентичності в контексті національних художніх цінностей та пріоритетів.
- Здатність до культуртрегерської діяльності в непрофільно мистецьких інституціях, створенні та підтримці корпоративної культури організації з метою впровадження загальнокультурних мистецьких цінностей, зокрема, музичного мистецтва.
- Здатність усвідомлювати суспільне значення діяльності культуролога-дослідника та культуролога-практика в науково-педагогічній, музично-просвітницькій діяльності, журналістиці, організації культурно-мистецьких заходів, у проведенні фахової експертної оцінки.

Обсяг курсу – 90 годин
 Лекційних – 20 годин
 Семінарських – 20 годин
 Самостійних – 50 годин
 Іспит

1. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 3	03 Гуманітарні науки	Вибіркові навчальні дисципліни
Модулів: 1		Рік підготовки: 2-й
Змістових модулів: 2		Семестр: 4-й
Загальна кількість годин: 90	Третій освітньо-науковий рівень вищої освіти «Доктор філософії»	Лекційних: 20
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи аспіранта – 5,3		Семінарські: 20
		Самостійна робота: 50
		Вид контролю: іспит – 4 семестр.

2. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН					
	Денна форма					
	Обсяг годин Загальний	Обсяг годин Аудиторних	у тому числі			
			Теоретичні Лекції	Семінарські	Самостійна робота	Контроль ний модуль
1	2	3	4	5	6	7
МОДУЛЬ I. Біографічні дослідження в сучасній гуманітаристиці						
Змістовий модуль 1. Біографістика як метод дослідження феномену життєтворчості.						
Тема 1. Культурологічна біографістика: об'єкт, предмет та її специфіка як наукової галузі та навчальної дисципліни.	9	4	2	2	5	
Тема 2. Методологічні засади класичної та некласичної біографістики в контексті дослідження життєтворчості.	9	4	2	2	5	
Тема 3. Історія життя як дискурсивна практика та наративний конструкт.	9	4	2	2	5	
Тема 4. Біографічний дискурс в контексті меморіальної культурології.	9	4	2	2	5	
Тема 5. Саморепрезентативні моделі життєтворчості: автобіографія.	9	4	2	2	5	
Модульна контрольна робота						2
Разом за змістовим модулем 1.	45	20	10	10	25	
Змістовий модуль 2. Міждисциплінарний тезаурус актуальних принципів та концептів біографістики.						
Тема 1. Біографія митця в контексті комунікативної моделі часу.	9	4	2	2	5	
Тема 2. Біографістика в контексті наукових концепцій, шкіл та напрямків	9	4	2	2	5	
Тема 3. Творча біографія особистості як феномен часу.	9	4	2	2	5	
Тема 4. Архівістика у дослідженні біографії особистості	9	4	2	2	5	
Тема 5. Сучасний біографічний дискурс в створенні іміджу	9	4	2	2	5	
Модульна контрольна робота						1
Разом за модулем I:	45	20	10	10	25	
Разом	90	40	20	20	50	

4. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Спецкурс спрямований на комплексне вивчення методологічних засад сучасної біографістики в контексті дослідження життєтворчості митців та формування науково-теоретичних принципів та дослідницької культури для їх аналізу. Будучи необхідною складовою сучасних фундаментальних культурологічних досліджень біографістика як наукова галузь та навчальна дисципліна переживає ревізійні процеси (так званий «біографічний зсув» (turn)), в ході яких сформувались на продовжують формуватись методологічні засади неklasичної біографістики та неklasичного біографічного дискурсу. Даний біографічний зсув підсилюється загальною неklasичною методологією, що сформувалась межах феноменології, герменевтики, психоаналізу, структуралізму-постструктуралізму-постмодернізму, нової культурної історії, меморіальної культурології тощо. Поліваріантність та дискурсивність неklasичної біографістики, зміна теоретико-методологічного вектору від «дослідження» біографії до її конструювання формує альтернативні дослідницькі підходи та принципи: «біографічна свідомість епохи», культурні моделі біографічної нарації, «виробництво» пам'яті про життя, конструювання біографії, візуальна біографістика, біографічна інсталяція.

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ I. Біографічні дослідження в сучасній гуманітаристиці

Змістовний модуль 1. Біографістика як метод дослідження феномену життєтворчості (класичний та неklasичний виміри).

Тема 1. Культурологічна біографістика: об'єкт, предмет курсу. Специфіка біографістики як наукової галузі та навчальної дисципліни. Біографістика як міждисциплінарна галузь гуманітаристики: між наукою та мистецтвом. Етимологія слова «біографія» та поняттєвий зміст. Жанр біографії в науці, літературі, мистецтві та повсякденні. Біографістика в сучасному культурологічному дослідженні. Основні теоретичні принципи біографістики в динаміці її теоретико-методологічного розвитку. Біографія як індивідуально-особистісний маркер культури.

Тема 2. Методологічні засади класичної та неklasичної біографістики в контексті дослідження життєтворчості. Принципи лінійної біографії в класичній біографістики. Уніфікація біографічного наративу в історії культури. Біографічний зсув (turn) та неklasична методологія (в межах феноменології, герменевтики, психоаналізу, структуралізму-постструктуралізму-постмодернізму). Метод «біографічної інсталяції». Проблема «дистанції» в біографічному дослідженні. Контекстні параметри біографії. Культурна географія в біографістиці: літературна біографія (Ю. Лотман), філософська біографія (В. Менжулін), творча біографія (В. Бондарчук, В. Єрмоленко, В. Жаркова,

Л. Левчук, О. Оніщенко), наукова біографія (Дж. Бек, Л. Буряк, Д. Томе, В. Кауфманн, У. Шмид), історія подорожей та біографія подорожнього (С. Тишко).

Тема 3. Історія життя як дискурсивна практика та наративний конструкт. Моделі життя та моделі наративів про життя (з позиції інтертекстуальної розімкненості). Принцип «конструювання біографії». Біографічна риторика (П. Бурд'є). Біографічна нарація (П. Рікер). Біографія подій та біографія текстів. Біографія як конструйована модель соціального очікування та поняття «офіційної біографії». Біографія як схема, біографія як «універсальний алгоритм». Інтертекстуальність біографії: коментарі, інтерпретації, саморефлексія.

Тема 4. Біографічний дискурс в контексті меморіальної культурології. Місця пам'яті як чинник формування біографічного дискурсу. Пам'ять культури в аспекті нарації про живих та померлих. Маргіналії біографістики: «вигадані біографії», проблема «переписування» біографій в історії культури та сьогоденні, біографія як гра. Принципи візуальної біографістики. Візуальна антропологія vs біографістика: змістовні перетини. Відео- та фото- артефакти в процесі конструювання спогадів та їх фіксації. «Виробництво пам'яті» в сучасній культурі в контексті біографістики.

Тема 5. Саморепрезентативні моделі життєтворчості: автобіографія. Автобіографічний текст як предмет міждисциплінарного дослідження. Проблема автобіографії в культурі. Принцип «життя як твір мистецтва» в автобіографії. Автобіографія як самопрезентація особистості. Проблеми «перших» біографій. Сучасна автобіографія як рекламно-іміджевий текст.

Змістовний модуль 2. Міждисциплінарний тезаурус актуальних принципів та концептів біографістики.

Тема 6. Біографія митця в контексті комунікативної моделі часу. Людина як суб'єкт культури, як ідентифікуючий елемент культурно-мистецького надбання. Майстер формує комунікативну модель, в якій виступає абсолютним суб'єктом мистецької ініціативи. Комунікація розглядається у вигляді критерію оцінювання стану культури, в якій окремого статусу набуває біографія митця. Саме в комунікації, у пізнання людини одночасно відбуваються її емоційне оцінювання, намагання зрозуміти вчинки, спрогнозувати її поведінку. Людина, актор, творча особистість стає епіцентром, структуротворчим елементом комунікації музичного мистецького середовища, формуючи і визначаючи його процесуально-неповторні механізми.

Тема 7. Біографістика в контексті наукових концепцій, шкіл та напрямків. Дослідження біографії митця в контексті наукового узагальнення персонології. Гуманістична теорія Карла Роджерса, який у вивченні особистості, як результату взаємодії людини з реальними подіями власного життя. Аналіз особистості, етапах її теперішнього життя, досвіду, в якому вона особисто конструює сенс буття, власноруч моделює свій життєвий сценарій, а не на її минулому чи майбутньому. Самореалізації та самоактуалізації особистості, прагнення її до самовдосконалення та самовираження в контексті гуманістичної теорії А.Маслоу. Психоаналітична теорія З.Фрейда та аналітична

психологія К.Юнга розширюють координати формування особистості за такими рівнями, як: свідомість – особисте безсвідоме – колективне безсвідоме.

Теорія особистості психолога А.Адлера, К.Хорні що досліджують особистість у суперечності, конфлікті, формуючи стратегію власної поведінки. Модель егопсихології Е.Еріксона дає можливість дослідження біографії особистості упродовж життєвого циклу в умовах навколишнього середовища. Пасіонарна теорія етногенезу Л.Гумільов дає можливість розуміння минулого, теперішнього та майбутнього історичного розвитку суспільства, визначаючи магістраль ідентифікації особистості, її самоактуалізації та самоствердження в соціумі.

Тема 8. Творча біографія особистості як феномен часу. Становлення творчої особистості у площині часової організації та у тісному зв'язку з середовищем. Дослідження духовного осереддя людини, основних феноменів її буття. Вивчення розвитку психіки індивіда від дитинства до старості. Дослідження духовних феноменів людського буття у просторі різних часових епох.

Діалог між діалектичною єдністю людини та культурним середовищем зумовлений сутністю творчої особистості, яка має можливість максимально реалізувати себе у творчій мистецькій діяльності, спрямованій на пізнання і перетворення дійсності

Культурне середовище як сфера соціалізації, акультурації та інкультурації людини, виявлення «вузлових» моментів її життя, специфіки кожного етапу творчого шляху, значення системи освіти та виховання і адаптацію до них, встановлення місця і ролі сім'ї, однолітків, поколінь.

Тема 9. Архівістика у дослідженні біографії особистості. Фундаментальні архівні функції такі як: експертиза – комплектування, класифікація – описання, зберігання – консервація, керування – адміністрування, довідковий апарат – доступ. Архівознавство в контексті інтеграційного процесу з різними галузями знань, науками. Архівний документ, як правовий доказ та історичне джерело. Експертиза або документація: чи можемо ми оцінювати архіви, селекціонуємо зміст, у рамках інтерпретаційної архівної теорії документ є результатом складних закономірних соціальних і документаційних процесів, процедур, цілей і повноважень того, хто його укладає.

Принципи роботи з архівними матеріалами родинних колекцій, наукових та історичних установ, архівами концертних та навчальних закладів.

Тема 10. Сучасний біографічний дискурс у створенні іміджу. Біографічний чинник формування іміджу особистості митця. Сучасна біографістика – між публічністю та приватом. Еталон біографічного нарративу в культурі: богемний митець, митець-позер, митець-майстер, провокаційні риси митця, митець-артист. Культурні практики представлення творчої біографії мистця (публіцистика, жовта преса, просвітницько-об'єктивізуюча або наукова біографія, романтична біографія, інтелектуальна біографія). Біографічні проекти в сучасній українській культурі.

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№	Назва теми	Кількість годин
1	Біографістика в контексті культурологічного дискурсу. Сутність	2

	поняття та предметна область.	
2	Проблема життєтворчості в контексті реконструкції творчої біографії митця.	2
3	Аналіз біографії, як метод дослідження життєвого шляху особистості на тлі конкретно визначеного часового виміру, історичної епохи.	2
4	Біографія, біографістика – семантика поняття, розкриття сутності.	2
5	Творча біографія митця. Мотиви творчої діяльності особистості, стимули її творчої активності.	2
6	Комунікативна модель митець-час, митець-митець, митець-середовище.	2
7	Дослідження біографії в розрізі наукових узагальнень психології, філософії, мистецтвознавства.	2
8	Творча особистість як суб'єкт мистецької ініціативи.	2
9	Архівістика у дослідженні біографії особистості: методи та принципи роботи з матеріалом.	2
10	Презентація біографії (автобіографії) в масмедіа з використанням сучасних інноваційних можливостей	2

САМОСТІЙНА РОБОТА

№	Назва теми	Кількість годин
1	Біографістика в контексті сучасної гуманітаристики.	5
2	Життєвий і творчий шлях людини в його хронометричній фіксації та періодизації.	5
3	Біографічний метод дослідження – сутність поняття.	5
4	Класифікація типів біографій. Біографістика на зрізі різних часових етапів.	5
5	Творча біографія – сутність поняття в контексті міждисциплінарного аналізу.	5
6	Комунікативний простір особистості як структуротворчий елемент її творчої біографії.	5
7	Становлення біографістики в контексті між наукового та міждисциплінарного підходу.	5
8	Вивчення творчої особистості у просторі культурно-мистецької активності часу.	5
9	Робота з архівним матеріалом: методи, проблемні зони, очікувані результати дослідження.	5
10	Творча біографія особистості як продукт сучасного медійного простору.	5

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Педагогічні:

- вербальний: пояснення, коментарі, обговорення;
- наочний: показ, демонстрація, ілюстрації;
- аналітичний: робота з літературою, аудіо-відеоматеріалами.

Джерелознавчий, текстологічний: опрацювання архівних документів, їх часової атрибуції.

Біографічний метод: вивчення фактів життєвого й творчого шляху митців.

Комплексний, історичний методи та культурологічний підхід: осмислення творчості митців як цілісного явища музичної культури.

7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний (міжсесійний) контроль:

- вербальний: співбесіда, експрес-опитування;
- аналітичний: аналіз самопідготовки здобувача;
- практичний: виконання вправ, презентація.

Підсумковий контроль:

- вербальний: іспит;
- практичний: презентація.

Методика викладання передбачає читання лекцій (аудиторні заняття з використанням додаткових фото і відео матеріалів), проведення семінарських занять, підготовка доповідей з їх подальшим обговоренням в аудиторії, самостійну роботу аспірантів.

Курс вивчається у 4 семестрі. По закінченні курсу аспіранти складають залік.

8. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	За шкалою ECTS	За національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно
1-34	F	

Розподіл балів.

Загальна організація оволодіння модульною програмою та оцінювання навчальної діяльності аспірантів

Загальний підсумковий контроль полягає у підведенні підсумків виконання усіх завдань, що виконувалися протягом засвоєння матеріалів спецкурсу, усуненням прогалин у засвоєнні окремих питань курсу та вирішенням питання про готовність кожного аспіранта до іспиту.

Структура залікових кредитів дисципліни

Кількість модулів та змістових модулів	Кількість годин, відведених на:	
	Аудиторні заняття	Самостійна робота аспірантів
Модуль 1.	40	50
Змістовий модуль 1.	20	25
Змістовий модуль 2.	20	25
Разом за семестр	40	50

Діяльність викладача	Діяльність аспіранта	К-ть балів	Термін
<ul style="list-style-type: none"> • Лекції; • Консультації до курсу чи окремих тем; • Проведення семінарських занять; • Підготовка навчально-методичних матеріалів; • Проведення тематичних та модульних форм контролю, перевірка рівня засвоєння аспірантами навчального матеріалу; • Підсумковий контроль (іспит). 	<ul style="list-style-type: none"> • Відвідування лекційних та практичних занять; • Участь у семінарських заняттях (вивчення теоретичного матеріалу теми; виконання вправ, добір дидактичного матеріалу, обговорення проблемних питань, тестування, написання самостійної роботи тощо); • Самостійна робота аспіранта (вивчення окремих тем або питань, що винесені на самостійне опрацювання, підготовка до семінарських занять тощо); • Написання модульної контрольної роботи. • Підсумковий контроль. 	0-100	Відповідно до розкладу занять та терміну, встановленого викладачем
Загальна кількість балів (максимальна) – 100 Підсумковий контроль - іспит			

Накопичувальна система балів для проведення атестації

Вимога	Вид діяльності	Кількість балів
Присутність студента на занятті	Робота студента в аудиторії, відповідно вимог ОНП	15
Наявність рукописного конспекту з лекції	Ведення конспекту лекцій, відповідно до вимог ОНП	5
Виконання практичних робіт	Студент пише звіт при виконанні практичної роботи, в якому відображає виконані ним, відповідно до отриманого завдання, певні види робіт, націлених на формування професійних умінь	40

	і навиків. Опінюються досягнуті результати, проявлені знання, вміння і навички, а також відповідність звіту вимогам, які пред'являються.	
Контрольна робота	Студент отримує завдання для вирішення завдань. Робота виконується письмово і здається викладачеві. Опінюються володіння матеріалом по темі роботи, аналітичні здібності, володіння методами, вміння і навички, необхідні для виконання завдань.	40
Всього		100
Екзамен	Екзамен націлено на комплексну перевірку освоєння дисципліни. Екзамен проводиться в усній або письмовій формі за білетами, в яких містяться питання по всіх темах курсу. Здобувачу дається година на підготовку. Опінюється володіння матеріалом, його системне освоєння, здатність застосовувати потрібні знання, навички та вміння при аналізі проблемних ситуацій і вирішенні практичних завдань	100
Всього		100
Присутність студента на заняттях оцінюється		
За присутність студента на лекції та наявність матеріалів лекції у конспекті		1 бал
Студент був відсутній з поважної причини і законспектував матеріал за темою лекції		0,5 бали
Якщо студент був відсутній на лекції та не законспектував матеріал за темою лекції		0 балів
Конспект лекцій оцінюється:		
За наявність рукописного конспекту з лекції у повному обсязі, в якому відображені усі питання лекції		2 бали
За наявність конспекту лекції у неповному обсязі, в якому відображені лише окремі питання лекції.		1 бал
Якщо конспект лекцій відсутній		0 балів
Семинарська робота оцінюється:		
Правильно виконані всі завдання. Продемонстровано високий рівень володіння матеріалом. Проявлені чудові здатності застосовувати знання і вміння до виконання конкретних завдань		5 балів
Правильно виконані всі завдання. Продемонстровано добрий рівень володіння матеріалом. Проявлені більш середні здатності застосовувати знання і вміння до виконання конкретних завдань		4 бали
Завдання виконано більш ніж наполовину. Продемонстровано добрий рівень володіння матеріалом. Проявлені середні здатності застосовувати знання і вміння до виконання конкретних завдань		3 бали
Завдання виконано більш ніж наполовину. Присутні серйозні помилки. Продемонстровано задовільний рівень володіння матеріалом. Проявлені низькі здатності застосовувати знання і вміння до виконання конкретних завдань		2 бали
Завдання виконано менш ніж наполовину. Продемонстровано незадовільний рівень володіння матеріалом. Проявлені неадекватні здатності застосовувати знання і вміння до виконання конкретних завдань		1 бал
Завдання не виконано		0 балів
Письмова робота здобувача оцінюється:		
Правильно дані відповіді на всі питання. Продемонстровано високий рівень володіння матеріалом. Проявлені чудові здатності застосовувати знання і вміння		5 балів
Правильно дані відповіді на всі питання. Продемонстровано добрий рівень володіння матеріалом. Проявлені більш середні здатності застосовувати знання і вміння.		4 бали
Дані відповіді більш ніж наполовину питань. Продемонстровано добрий рівень володіння матеріалом. Проявлені середні здатності застосовувати знання і вміння до виконання конкретних завдань		3 бали
Дані відповіді більш ніж наполовину питань. Присутні серйозні помилки. Продемонстровано задовільний рівень володіння матеріалом. Проявлені низькі здатності застосовувати знання і вміння.		2 бали

Лані відповіді менш ніж наполовину питань. Продемонстровано незаловільний рівень володіння матеріалом. Проявлені недостатні здатності застосовувати знання і вміння.	1 бал
Завдання не виконано	0 балів
Оцінка екзамену Складається з двох рівноцінних питань, кожне з яких оцінюється в 50 балів	
Повно та ґрунтовно розкриті теоретичні питання, використано при цьому не лише обов'язкову, а й додаткову літературу	45-50 балів
Впілому розкриті теоретичні питання. Однак не повно і допущенні деякі неточності. При цьому не використано на достатньому рівні обов'язкову літературу	41-44 балів
Правильно визначена сутність питання, але розкрито лише частково і допущенні при цьому окремі помилки, котрі не впливають на загальне розуміння питання	36-40 балів
Правильно визначена сутність питання, але недостатньо або поверхово розкрито більшість окремих положень і допущенні при цьому окремі помилки, які частково впливають на загальне розуміння проблеми	30-35 балів
Частково та поверхово розкриті лише окремі положення питання і допущенні при цьому певні суттєві помилки, котрі значно впливають на загальне розуміння питання	20-29 балів
Не розкрито основне положення питання і допущенні при цьому певні суттєві помилки, котрі значно вплинули на загальне розуміння питання	0 балів

Порядок зарахування пропущених занять - співбесіда за наявністю матеріалів лекції у конспекті або реферату за темою пропущеної лекції.

Критерії оцінювання знань здобувачів

- 90–100–А– відмінно** вичерпна і розгорнута відповідь на питання з аналізом сучасних літературних джерел, посиланням на інноваційні технології, досвід провідних вітчизняних і зарубіжних митців.
- 82–89–В– добре** ґрунтовна відповідь на питання з аналізом літературних джерел, творчого доробку провідних митців.
- 74–81–С– добре** повна відповідь на питання з посиланням на літературні джерела, творчий доробок провідних митців.
- 64–73–D– задовільно** відповідь на питання в необхідному обсязі без посилань на літературні джерела, творчий доробок митців, окремі неточності, їх виправлення за допомогою викладача.
- 60–63–Е– задовільно** відповідь на питання в мінімально допустимому обсязі, значні неточності, їх виправлення за допомогою викладача.
- 35–59–FX– незадовільно**
(з можливістю повторного складання)
відповідь на питання в недостатньому обсязі, грубі помилки, неспроможність їх виправлення за допомогою викладача.
- 0–34–F– незадовільно**
(з обов'язковим повторним

вивченням дисципліни) відповідь на питання на рівні елементарного розпізнання, неможливість відтворення навчального матеріалу на репродуктивному рівні.

9. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичне забезпечення курсу ґрунтується на розробленій авторській методиці викладання, передбачає єдність аналітичного та інтеграційного підходів до фахового зростання майбутніх культурологів, використання світового досвіду виконання самостійних завдань, передбачених курсом, передбачає поетапну, поточну й прикінцеву перевірку рівня та якості знань.

Курс вивчається у 4 семестрі. Під час вивчення курсу планується модульна контрольна робота. По закінченні курсу аспіранти складають іспит.

9.1. Завдання, плани і методичні вказівки до семінарських занять

Тема 1. Біографістика в контексті культурологічного дискурсу. Сутність поняття та предметна область.

Завдання: усвідомлення сутності біографістики в контексті культурологічного дискурсу, вивчення механізмів її практичного застосування та методів аналізу.

План

1. Методологічний принцип вивчення біографістики.
2. Осмислення культурологічного дискурсу як регулюючого чинника творчої біографії особистості.
3. Системний аналіз предметної області біографістики.

Методичні вказівки

В роботі над темою закріпити основи вивчення біографістики, звернути увагу на культурологічний аспект як основу дослідження біографії митця.

Література:

Тема 2. Проблема життєтворчості в контексті реконструкції творчої біографії митця.

Завдання: освоєння семантичної сутності поняття життєтворчості як категорії контексті творчої біографії митця.

План

1. Встановлення сутності категорії життєтворчості;
2. Життєтворчість як сутність творчого шляху митця;
3. Життєтворчість та лінійна біографія особистості: порівняльний аналіз понять.

Методичні вказівки

В роботі над темою засвоїти сутність життєтворчості як категорії, а також встановити зв'язок з можливістю само актуалізації та самоствердження митця.

Література:

Тема 3 Аналіз біографії, як методу дослідження життєвого шляху особистості на тлі конкретно визначеного часового виміру та історичної епохи.

Завдання: усвідомлення сутності біографії як поняття та методу дослідження життєвого шляху особистості.

План

1. Біографія – сутність поняття, види, класифікація.
2. Біографія як метод дослідження життєвого шляху особистості. Принципи застосування.
3. Встановлення причинно-наслідкових зв'язків у вивченні біографій.

Методичні вказівки

В роботі над темою засвоїти механізми роботи з матеріалами по вивченню біографій.

Література:

Тема 4. Біографія, біографістика – семантика поняття, розкриття сутності.

Завдання: усвідомлення сутності біографістики в контексті гуманітарної сфери.

План

1. Біографістика як наука.
2. Встановлення міждисциплінарних зв'язків у розкритті сутності біографістики.
3. Біографістика і творча біографія митця – встановлення взаємозначаючих чинників.

Методичні вказівки

В роботі над темою засвоїти сутнісно-наукові принципи біографістики в контексті сучасної гуманітаристики.

Література:

Тема 5. Творча біографія митця. Мотиви творчої діяльності особистості, стимули її творчої активності.

Завдання: усвідомлення сутності творчої біографії митця. Розкрити сутність творчої активності особистості в її контексті діяльності.

План

1. Творча біографія – відмінності та спільні елементи в контексті класифікацій біографій.
2. Вивчення біографії особистості в контексті її творчої активності.

Методичні вказівки

В роботі над темою звернути увагу на специфіку творчої біографії з урахуванням таких показників як творчо активність та діяльність.

Література:

Тема 6. Комунікативна модель митець-час, митець-митець, митець-середовище.

Завдання: Розкриття сутності комунікації як поняття в контексті контекстуальних зв'язків особистості.

План

1. Комунікація як категорія. Види. Класифікація.
2. Циклічно-комунікативні моделі – сутність понять.
3. Місце особистості в мистецькому комунікативному просторі.

Методичні вказівки

В роботі над темою засвоїти механізми розвитку особистості в контексті різних комунікативних послідовностей. .

Література

Тема 7. Дослідження біографії в розрізі наукових узагальнень психології, філософії, мистецтвознавства.

Завдання: розкриття сутності біографії в контексті різних наукових шкіл, напрямків та концепцій.

План

1. Біографічні дослідження в контексті психології, соціології тощо.
2. Творча біографія як феномен мистецтвознавства.

Методичні вказівки

В роботі над темою звернути увагу на особливості дослідження біографій в контексті різних наукових напрямків.

Література:

Тема 8. Творча особистість як суб'єкт мистецької ініціативи.

Завдання: усвідомлення творчої особистості, як суб'єкта культури в контексті мистецької моделі часу.

План

1. Творча особистість – семантика поняття;
2. Митець і контекстуальний простір: встановлення зв'язків та взаємопов'язаних елементів.
3. Особистість, як суб'єкт мистецької ініціативи.

Методичні вказівки

В роботі над темою визначити статус особистості в контексті культурно-мистецької комунікативної моделі.

Література:

Тема 9. Архівістика у дослідженні біографії особистості: методи та принципи роботи з матеріалом.

Завдання: усвідомити значення архівів стику у дослідженні творчих біографій митців.

План

1. Біографістика як наука;
2. Методи роботи з архівними матеріалами;
3. Значення біографістики у контексті сучасної гуманітаристики.

Методичні вказівки

В роботі над темою звернути увагу на методи роботи з архівними матеріалами, принципи введення їх в науковий обіг мистецтвознавства, культурології тощо.

Література:

Тема 10. Презентація біографії (автобіографії) в масмедіа з використанням сучасних інноваційних можливостей

Завдання: засвоєння механізмів презентації біографії з використанням сучасних технологій.

План

1. Презентація як спосіб формування статусу особистості;
2. Форми та види презентацій;
3. Значення презентації в структурі автобіографічних описів.

Методичні вказівки

В роботі над темою освоїти принципи презентації біографії митця, її значення та особливості.

Література:

9.2.Завдання і методичні вказівки до самостійної роботи

Тема 1. Біографістика в контексті сучасної гуманітаристики.

Завдання: аналіз сучасних напрямів гуманітаристики в аспекті дослідження творчих біографій митців.

Методичні вказівки

При самопідготовці закріпити основи роботи з біографічними текстами з урахуванням наукових методів гуманітаристики.

Література:

Тема 2. Життєвий і творчий шлях людини в його хронометричній фіксації та періодизації.

Завдання: освоєння системи практичного опрацювання біографічних матеріалів особистості в її хронометричній періодизації.

Методичні вказівки

При самопідготовці засвоїти механізми роботи з біографічними .

Література:

Тема 3. Біографічний метод дослідження – сутність поняття.

Завдання: усвідомити сутність та значення біографізму в науковому просторі сучасної гуманітаристики.

Методичні вказівки

При самопідготовці засвоїти механізми біографічного методу роботи з опрацюванням біографічного матеріалу особистості.

Література:

Тема 4. Класифікація типів біографій. Біографістика на зрізі різних часових етапів.

Завдання: усвідомлення сутності різних типів біографій в контексті часових періодизацій.

Методичні вказівки

При самопідготовці засвоїти концепцію розвитку біографізму в контексті різних часових показників.

Література:

Тема 5. Творча біографія – сутність поняття в контексті міждисциплінарного аналізу.

Завдання: усвідомлення сутності творчої біографії на зрізі міждисциплінарного узагальнення.

Методичні вказівки

При самопідготовці звернути увагу на значення творчої біографії у розвитку гуманітарних сфер вивчення особистості.

Література:

Тема 6. Комунікативний простір особистості як структуротворчий елемент її творчої біографії.

Завдання: усвідомлення сутності комунікативного простору в реалізації особистості.

Методичні вказівки

При самопідготовці усвідомити сутність комунікативних механізмів в яких формується особиста сутність людини .

Література:

Тема 7. Становлення біографістики в контексті міжнаукового та міждисциплінарного підходу.

Завдання: усвідомлення біографістики як науки, встановлення її ролі в контексті міждисциплінарного та міжнаукового аналізу .

Методичні вказівки

При самопідготовці звернути увагу на темпорально-процесуальні аспекти музичного мистецтва, зокрема оперного виконавства як складної синтетично-жанрової моделі.

Література:

Тема 8. Вивчення творчої особистості у просторі культурно-мистецької активності часу.

Завдання: засвоєння механізмів дослідження творчого шляху особистості з урахуванням культурних тв. мистецьких тенденцій.

Методичні вказівки

При самопідготовці засвоїти механізми дослідження творчого шляху особистості в контексті культурно-мистецького простору.

Література:

Тема 9. Робота з архівним матеріалом: методи, проблемні зони, очікувані результати дослідження.

Завдання: усвідомлення методів роботи з архівними матеріалами з урахуванням їх проблемних зон..

Методичні вказівки

При самопідготовці звернути увагу на значенні архівних матеріалів у системі гуманітаристики.

Література:

Тема 10. Творча біографія особистості як продукт сучасного медійного простору.

Завдання: засвоєння механізмів роботи зі сучасними інноваційними технологіями в процесі презентації творчого шляху митця.

Методичні вказівки

При самопідготовці освоїти етапи практичної роботи зі сучасними інноваційними технологіями в процесі презентації творчого шляху митця.

СПИСОК ПИТАНЬ ДЛЯ ІСПИТУ

1. Розкрити зміст поняття біографістики.
2. Що формує сутність біографістики як культурологічного феномена.
3. Визначить основні методи біографістики як науки.
4. Що являє собою предметна область гуманітаристики.
5. Розкрити семантику поняття «Життєтворчість».
6. Життєтворчість і творча біографія – зробити порівняльний аналіз.
7. Як залежить творчий шлях особистості від осмислення такої категорії як життєтворчість.
8. Можливості само актуалізації та самоствердження митця в контексті його життєтворчості.
9. Основні методи дослідження життєвого шляху особистості. Їх аналіз.
10. Біографія – сутність поняття, види, класифікація.
11. Біографія як метод дослідження життєвого шляху особистості. Принципи застосування.
12. В чому полягає сутність біографістики як науки.
13. Біографістика і творча біографія митця – встановити взаємо-визначаючі чинники.
14. Творча біографія – в чому відмінності та спільні елементи в контексті класифікацій різних видів біографій.
15. Комунікація - сутність поняття.
16. Розкрити сутність комунікативної моделі митець-час, митець-митець, митець-середовище.
17. Комунікація як категорія. Види. Класифікація.
18. Місце особистості в мистецькому комунікативному просторі.
19. Біографічні дослідження в контексті психології, соціології.
20. Творча біографія як феномен мистецтвознавства.

21. Творча особистість – семантика поняття.
22. Митець і контекстуальний простір: встановлення зв'язків та взаємопов'язаних елементів.
23. Особистість, як суб'єкт мистецької ініціативи.
24. Біографістика як наука.
25. Методи роботи з архівними матеріалами.
26. Значення біографістики у контексті сучасної гуманітаристики.
27. Презентація як спосіб формування статусу особистості.
28. Форми та види презентацій.
29. Значення презентації в структурі автобіографічних описів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ОСНОВНА

1. Автобиография. К вопросу о методе. Тетради по аналитической антропологии. № 1/ Под ред. В.А.Подороги. – Серия «Esse homo». М.: Логос, 2001. 438 с.
2. Ассман А. Простори спогади: форми та трансформації культурної пам'яті [Текст] / Алляйда Ассман. – Київ : Ніка-Центр, 2012. – 440 с.
3. Безрогов В.Г. Коллективное и персональное в автобиографии / Человек. – 2003. № 5. С. 26–38.
4. Брюкнер П. Тирания покаяния. Эссе о западном мазохизме. СПб.: Издательство Ивана Лимбаха, 2009. 239 с.
5. Буряк Л. Інсталяція як біографічний конструкт: Гнат Павлович Житецький / Українська біографістика. 2017. Вип. 15. С. 13-42. http://ub.nbuv.gov.ua/doc/ubi_2017_15_4.
6. Ващенко В. Концепт «інтелектуальна біографія» та конструювання «наукових біографій» в українській історіографії // Ейдос. Альманах теорії та історії історичної науки. Вип.4. К., 2009. С. 475–486;
7. Георгиева Н. Г. Мемуары как феномен культуры и как исторический источник // Вестник Российского университета дружбы народов. Серия: История России. 2012. № 1. Электронный ресурс. Режим доступа: <https://cyberleninka.ru/article/n/memuary-kak-fenomen-kultury-i-istoricheskiy-istochnik> (02 жовтня 2018).
8. Голубович И.В. Биография: силуэт на фоне Humanities (Методология анализа биографии в социогуманитарном знании). Монография. – Одесса: СПД Фридман, 2007.
9. Дунаева Ю.В. Историческая биография: упадок или возрождение? (Аналитический обзор) // Историческая биография: современные подходы и методы исследования: Сб. обзоров и реф. / РАН. ИНИОН; Отв. ред. Дунаева Ю.В. М., 2011. С. 8–34.
10. Иконникова С. Н. Биография как социокультурное измерение истории // Journal of Cultural Research (Культурологический журнал). 2011. № 4(6). Электронный ресурс. Режим доступа: <http://cr->

- journal.ru/rus/journals/100.html&j_id=8 (12 грудня 2016). ИКОН
11. История через личность. Историческая биография сегодня / под ред. Л.Репиной. 2-е изд. М., 2010. 720 с.; Историческое познание и историографическая ситуация на рубеже XX-XXI вв. / Отв. ред. О.В.Воробьева, З.А.Чеканцева. М., 2012. 406 с.
 12. Колесник И.И. «Очарование вещами» как поворот в интеллектуальной истории // Историческое познание и историографическая ситуация на рубеже XX-XXI вв. / Отв. ред. О.В.Воробьева, З.А.Чеканцева. С.177–197.
 13. Коннертон, Пол. Як суспільства пам'ятають / Пер. з англ. С. Шліпченко. - К: Ніка-Центр, 2004. 184 с. (Серія «Зміна парадигми»; Вип. 7).
 14. Кривцун Олег Александрович: Биография художника как культурно-историческая проблема http://samlib.ru/k/kriwcun_o_a/fail-8.shtml.
 15. Лицук А. А., Лицук Ж. В. Мемуары как феномен культуры Серебряного века : монография. Нижневартовск : Изд-во Нижневарт. гос. ун-та. 2014. 130 с.
 16. Лишаев С.А. Помнить фотографией (к анализу фотографической конструкции памяти) / Вестник Самарской гуманитарной академии. Серия Философия. Филология. 2009. №1 (5). С.12–36.
 17. Лишаев С.А. Фото–конструкция памяти / Медиафилософия II. Границы дисциплины / под ред. В.В. Савчука, М.А. Степанова. СПб: Санкт–Петербургское Философское общество, 2009. [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://www.intelros.ru/pdf/mediafilosofia_2/22.pdf.
 18. Лотман Ю.М. Литературная биография в историко-культурном контексте (к типологическому соотношению текста и личности автора)// 49 Лотман Ю.М. Избранные статьи. В 3-х т. Таллин, 1992. Т.1. Статьи по семиотике и типологии культуры. С. 365–377.
 19. Менджулін В. Біографічний підхід в історико-філософському пізнанні. Київ: НаУКМА, Аграр Медіа груп, 2010. 455 с.
 20. Менжулін В. І. Біографія філософа після "смерті автора": випадок Фуко / В. І. Менжулін // Українська біографістика. 2010. Вип. 6. С. 40-53. Режим доступу: http://ub.nbu.gov.ua/doc/ubi_2010_6_3.
 21. Огурцов А.П. Биографический метод / Новая философская энциклопедия. В 4-х т./ Ин-т философии РАН, Нац. Общ. Научн. Фонд/ Научн.ред. Совет: предс. В.С.Степин. М., 2000. Т.1. С. 266–267.
 22. Подшивалкина В.И. Методологические проблемы анализа биографических самоописаний / Філософські пошуки. Вип. XVII–XVIII. Львів-Одеса: Cogito-центр Європи, 2004. С. 520–526.
 23. Попова Т. Историография в человеческом измерении / Історіографічні дослідження в Україні: Зб. наук. пр. К., 2012. Вип.22. С.265–292.
 24. Репина Л.П. Историографическая наука на рубеже XX-XXI вв.: Социальные теории и историографическая практика. М., 2011. Гл. 7. «Персональная история»: биография как средство исторического познания. С.287–324.
 25. Репина Л.П. Историческая биография и «новая биографическая история» // Диалог со временем: альм. интеллектуал. истории. М., 2001. Вып. 5.

26. Рикёр П. Время и рассказ. М., СПб.: Университетская книга, 1998. Т. 1. Интрига и исторический рассказ. 313 с.
27. Рикер П. Память, история, забвение / Пер. с франц. И.И.Блауберг, И.С.Вдовина и др. М.: Изд. Гуманитарной литературы, 2004. 728 с.
28. Рікер П. Що таке текст? Пояснення та розуміння / Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред. Марії Зубрицької. 2-е вид., доповнене. – Львів: Літопис, 2001. С. 305-323.
29. Сучасна культурологія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / К. В. Кислюк, В. А. Суковата, З. І. Алфьорова, О. В. Титар, Г. П. Ковальова / за заг. ред. К. В. Кислюка. К.: Кондор-Видавництво, 2018. 342 с.
30. Табачковський В.Г. Життєвий світ людини і пізнання: персоналістична інтерпретація / Філософська думка. 2006. № 2. С. 14-35.
31. Томэ Д., Кауфманн В., Шмид У. Вторжение жизни. Теория как тайная автобиография. М: Издательский дом Высшей школы экономики, 2017. 333 с. - (Серия «Исследования культуры»).
32. Чишко В. Біографічна традиція та наукова біографія в історії та сучасності України. К., 1996. 238 с.

Додаткова література

1. Абульханова-Славская К. А. Психология и сознание личности (проблемы методологии, теории и исследования реальной личности). Москва-Воронеж: Арк., 1999. С. 23–150.
2. Авраменко О. О. Особливості інтеграції українського актуального мистецтва в європейський мистецький простір: Досвід участі у Венеційській бієнале 2001 - 2007 // Сучасне мистецтво: Зб. наук. праць. Вип. IV. Київ: ПСМ АМУ, 2007. С. 25-39.
3. Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури. Вип. 3, ч. 1. Київ, 1999. 211 с.
1. Алфьорова З. І. Візуальне мистецтво кінця ХХ – початку ХХІ століття: дис. докт. мистецтвознавства: 26.00.01. Харків, 2008. 501 с.
4. Булавина Н., Пилипенко І. Соціальні аспекти сучасних мистецьких практик // Сучасне мистецтво: Зб. наук. праць. Вип. VI. Київ: ПСМ АМУ, 2008. С. 253-259.
5. Бурлака В. П. Перевірка реальності: Виставка постмедійного мистецтва. Київ, 2005. С. 21-35.
6. Быстрицкий Е. К., Козловский В. Н., Пролеев С. В. Бытие человека в культуре (опыт онтологического подхода). Київ: Наукова думка, 1992. С. 28-75.
7. Вазари Дж. Жизнеописания наиболее знаменитых живописцев, ваятелей и зодчих/ Джорджо Вазари; Пер. с итал. А. Венедиктова и А.Габричевского. – СПб: Азбука-классика, 2006. – 288 с.
8. Выготский Л. С. Психология искусства. Москва: Педагогика, 1987. С. 7–259.
9. Гарбар Г. А. До питання нової парадигми гуманітаризації // Духовна культура як домінанта українського життєтворення. Ч. 1. Київ: ДАКККіМ, 2005. С. 39-42.

10. Голуб О. Релятивізм як методологія сучасного мистецтва // Сучасне мистецтво: Зб. наук. праць. Вип. IV. Київ: ПСМ АМУ, Х., 2007. С. 104-110.
11. Даренський В. Ю. Типи духовності в історії культури // Духовна культура як домінанта українського життєтворення. Ч. 1. Київ: ДАКККіМ, 2005. С. 45-48.
12. Загороднюк В. П. Доцільність культури та зміст людського буття // Філософська і соціологічна думка. Вип. 9. Київ, 1992. С. 53-77.
13. Зязюн І. А. Художня творчість у вимірах безсвідомого / Професійно-художня освіта України: Зб. наук. праць / Ред. кол.: І. А. Зязюн, В. О. Радкевич, Р. Т. Шмагало та ін. Київ–Черкаси, 2002. С. 5–10.
14. Історія української культури / За загал.ред. І. Крип'якевича. 4-е вид., стереотип. Київ: Либідь. 656 с.
15. Кияновська Л. Психологічний портрет композитора як джерело пізнання індивідуального стилю // Мистецтвознавство України: Зб. наук. праць ПСМ НАМ України. Вип. 11. Київ: Музична Україна, 2010. С. 62-64.
16. Коган Л. Н. Социология культуры. Екатеринбург, 1992. 135 с.
17. Кон И. С. Постоянство и изменчивость личности // Психологический журнал. Вип. 4-5. 1987. С. 57–55.
18. Найдорф М. И. Герой и читатель «звездной» биографии / Докса. Збірник наукових праць з філософії та філології. Вип.11. Методологічні проблеми сучасного гуманітарного знання. Одеса, 2008. С. 50–66.
19. Петренко Д. Воспроизводит и трансверсировать. Философская антропология медиа : монография. Х. : ХНУ имени В. Н. Каразина, 2016. 372 с.
20. Попович М. Аналітична філософія культури // Культурологічна думка: Щорічник наукових праць. Вип. 1. Київ, 2009. С. 9–18.
21. Рабинович В.Л. Урок Августина: жизнь – текст/ Августин Аврелий. Исповедь: Абельяр П. История моих бедствий. Пер. с латин. М.Е.Сергеенко, В.А.Соколов. М.,1992. С. 224-259.
22. Рабинович В.Л. Урок Абельяра: текст – жизнь/ Августин Аврелий. Исповедь: Абельяр П. История моих бедствий. Пер. с латин. М.Е.Сергеенко, В.А.Соколов. М., 1992. С. 296-326.
23. Тышко С. В., Куколь Г. В. Странствия Глинки. Комментарий к «Запискам»: в 4 ч. / С. В. Тышко, Г. В. Куколь. Ч. III: Путешествие на Пиренеи или Испанские арабески. Киев : Клякса, 2011. 544 с.
24. Узнадзе Д. Н. Психологические исследования. Москва: Наука, 1966. С. 3–125.
25. Черкашина М. Сучасна музична соціологія: напрямки, проблеми, перспективи (український та європейський контекст) // Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. Вип. 16: Культурологічні проблеми української музики (наукові дискурси пам'яті І. Ф. Ляшенка). Київ: НМАУ ім. П. І. Чайковського. С. 91–99.
26. Чижевський Д. Нариси з історії філософії на Україні. Київ: Вид-во «Орій» при УКСП «Кобза», 1992. С. 13–23.

27. Beck Julie. Life's Stories / The Atlantic <https://www.theatlantic.com/health/archive/2015/08/life-stories-narrative-psychology-redemption-mental-health/400796/>.

28. Bourdieu Pierre. L'illusion biographique / Actes de la recherche en science sociales. 1986. № 6. P.69-72. https://www.persee.fr/doc/arss_0335-5322_1986_num_62_1_2317.

29. Handbook of Narrative Inquiry: Mapping a Methodology Edited by: D. Jean Clandinin. SAGE Publications, 2007.